

ALAM-PEDJA LKA KOOSTÖÖKOGU PROTOKOLL

Keskkonnaameti Tartu kontor, Aleksandri 14

14. oktoober 2016

Algus kell 15, lõpp kell 18.30

Juhatas ja protokollis Kaili Viilma

Osalejad registreerimislehel lisas 1

PÄEVAKORD:

- **Priit Jagomägi** – Alam-Pedja heina parvetamise uuringu tulemustest;
- **Viljar Ilves/Robert Oetjen** – Loomapidamise kogemustest Alam-Pedjal;
- **Marko Angerjäv** – Keskkonnaameti võimalustest maahoolduse korraldamisel;
- **Kaidi Jakobson** - PRIA maahooldustoetuste põhimõtetest ja paindlikkuse võimalustest;
- **Kaupo Kohv** – Ülevaade RMK arendustegevustest Alam-Pedjal;
- **Robert Oetjen** - Palupõhja tee teema arutamine;
- **Kaili Viilma** – Keskkonnaameti 1. okt. jõustunud struktuurimuutustest ja edasisest töökorraldusest;
- **Kohapeal algatatud teemad ja arutelu**

KOKKUVÕTE:

• **Priit Jagomägi**

Heinaparvetamisest 3. a taguse uuringu tulemusena: üsna väikese võimsusega 5 m lai ja 30 m pikk puksiir pääseks Emajõel alati ja igalt poolt läbi ja saaks 2-3 kuuga Alam-Pedja heina ära vedada. Ümmarguste pallide vedamine on õhu vedamine ja tasuks teha big-packide vedu.

• **Viljar Ilves ja Robert Oetjen**

On seisukohal, et parvetamine on heina veoks mõnes kohas ainus lahendus ja tuleks teoks teha, sest teedega heina väljaveo vajadust ei kata. Alam-Pedja loomakarja ei saa kuigi suureks kasvatada, sest ekstreemsetel aastatel võib tekkida vajadus loomakarja likvideerida, kuna ei saa sööta varuda ega ka karjatada. Talveks viiakse loomad ilmselt ühe Laevas asuva farmi juurde talvituma. Võib-olla saab kasutada eelmise aasta heina toiduks ja suudeti varuda ka 400 silopalli.

- **Leho Luigujõe** kommentaar: Selle aasta rohunepi inventuur on näidanud, et loomadega karjatatud aladelt kaob rohunepi mäng, kuna tundub, et loomad õövivad just nepi mängudes. Võiks kaaluda kas hilisemat karjatamist (peale maikuud) või siis aiaga nepimängu territooriumi piiramist.

• **Marko Angerjäv**

Eestis on hoolduses pool-looduslikke kooslusi ca 27 tuh. ha + 4 tuh. ha teiste PRIA meetmete raames; taastamisel ca 3,5 tuh. ha, aga eesmärk aastaks 2020 on 45 tuh. ha. Luhaniidud on hoolduses ca 60% ulatuses eesmärgist, puisniitudel ja loopealsetel on keeruline eesmärke saavutada.

Investeeringute uus avatud rahastuse voor MTÜ-dele teatavate elupaikade taastamiseks või vahendite soetamiseks kuulutatakse välja oktoobri lõpus või novembris.

• Kaidi Jakobson

PRIA maahoolduse mõistet ei tunnista, vaid 2015. aastast on **otsetoetused** (2 milj. eur/a) ja **PLK-de hooldamise toetused** (kokku 4,3 milj. eur/a). PLK-de ühikumäärasid on nüüd 5-6 tk (karjatamine, niitmine jne.).

Kui vääramatu jõu ja erandlike asjaolude tõttu pole saanud hooldustöid teha, siis otsetoetus makstakse välja, aga PLK toetust ei maksta (ELi regulatsiooni alusel). Taotleja peab tegema taotluse ja tõendama, et ta pole saanud erakordsete asjaolude tõttu hooldustöid teha, PRIA arvestab seda ja otsetoetus makstakse välja.

PLK-de toetustest saab erakordsetel asjaoludel hoolduse tegemata jätmise korral välja maksta vaid neid kulusid, mis on tehtud **enne** erakordsete asjaolude ilmnemist. Eelnevate aastate eest toetusi tagasi ei nõuta. Kohustust ei ole võimalik katkestada.

PRIA ei ole seni rakendanud võimalust muuta vastavalt ilmastikule hooldusaegasid.

Keskkonnaamet võib lähtuvalt ala või liigi kaitsekorralduskavast panna hooldusele eritingimusi, mis erinevad PRIA üldistest hooldusnõuetest.

Paindlikkuseks loetakse seni kohustuse üleandmise, laiendamise jms. võimalust. Seni pole Eestis kasutatud **tulemuspõhiseid toetusi**, kus toetuse saaja valib ise meetodid, kuidas tulemust saavutada ning toetus makstakse välja vaid siis, kui tulemus on saavutatud. Kui tulemust ei ole saavutatud, siis toetust välja ei maksta, ka siis mitte, kui kulutusi on tehtud.

NB! Hollandis kasutatakse grupipõhiseid taotlusi (N: Alam-Pedja hooldajad koonduvad), kus ka kohustus võetakse grupi peale.

Kaaluti ka hooldusvabade nn. **puhkeaastate** rakendamist, mis oleks toetuste skeemi sisse arvestatud, kuid esialgu Eestis sellest loobuti, sest meie kooslused ei ole hooldusaastate vahelejätmiseks piisavalt kvaliteetsed. Aga võib-olla tulevikus seda võimalust kasutatakse.

Nn. **Pro-rata**: Eestis nõutakse praegu, et PLK-del ei tohi olla üle 50 puu/ha, kuigi õigusaktid võimaldavad jätta ka 100 puud/ha-le või ka enam, kuid viimasel juhul tuleb hakata toetuse määra proportsionaalselt vähendama. Eestis ei ole seda võimalust rakendatud.

• Kaupo Kohv

RMK-l ja partneritel on töös, töösse panemisel või projekteerimisel järgmised tööd (fail manuses):

- Kirna matkarajaga paralleelselt korrastatakse luhale juurdepääse (truubid, trassi kindlustamine ja/või laiendamine; projekt valmis);
- Pikknurme luhale pääsemiseks tehakse sihte ja teed mööda uus tugevdatud Mägramäe tee;
- Laashoone luhtade juurdepääsud (eeldatavasti tööd algavad sel aastal, aga lõpp sõltub ilmast jms.);
- Taressaare ja Londoni tee – olemasolevate metsateede pikendused (peaks olema valmis ja vastuvõtmise järgus);
- Liiva tee ja truubid (tööprojekt läks täiendamisele, kuna sel aasta selgusid uued tingimused);
- Laeva jõe ehk Karisto oja järgmine lõik ülesvoolu läheb veel taastamisse (LIFE HAPPYRIVER koos Eesti Loodushoiu Keskusega);
- Nasja tee juurde on ette nähtud täiendavad truubid;
- Luha tee Verevi juurest (Ranna Farmi ja Organic Seeds hooldusalad) korrastatakse ja lisatakse truubid;

- Reku tee Laeva jõe alamjooksule koos binokkeltruubi ja sillaga;
- Linnu tee ja 3,4 m kõrgune sild üle Ilmatsalu jõe (projekt on sisuliselt valmis, aga tuleb 2017.a. arutada, kas silda on ikka vaja – seisukohta oodatakse eeskätt Keskkonnaameti ja hooldajate poolt);
- Keeri-Karijärve LKA-le tehakse Mikumäe tee ja truubid, Põllu tee on läbirääkimiste faasis, aga truubid püütakse vähemalt ära teha.

- 160 ha on RMK-l plaanis luhtasid taastada, mätaste freesimised, võsa eemaldamine;
- Sangla sood taastakse servakraave sulgedes;
- Soosaare raba taastatakse koos ELFiga – raadamine, kraavide sulgemine jms.

- Maa-ameti serverist saab infot lepinguta PLK-de kohta riigimaal, millel klikates saab RMK-le oma rendihuvi üles näidata. RMK maahooldaja tuleb ja vaatab maa koos huvilisega üle ning siis paneb RMK selle maa tavaliselt avalikule pakkumisele (märtsist maini), kuid metsaülem võib ka läbirääkimistega renditingimused kokku leppida. Juurdepääs RMK avalehelt või Maa-ameti geoportaalist.

• Robert Oetjen

Mure Palupõhja tee pärast. Kohalike murekirjale tee kõlbmatuse kohta vastas RMK, et killustik 16-32 vastab purustatud kruusale. Samas on Maanteeamet järelepärimisele vastanud, et killustik ei võrdu purustatud kruusaga ega sobi kruusa asenduseks. RMK on arvamusel, et Laeva-Palupõhja teest kaeti killustikuga ca 2 kilomeetrit, tegelikult kaeti killustikuga kogu tee (ca 12 km). Kohalikud lõhuvad oma autosid ja kumme, tee on ohtlik kõigile liiklejatele ega vasta projektile.

• Riho Alep

Tartu Agro loobus Kärevere silla juures loomasööda tegemisest ja loobuvad ka Prosta luha heinast, kuna nende eesmärk ei ole loomi lihtsalt sööta, vaid piima toota – ca 12 t/a. Sellist toodangut ei ole võimalik luhaheinaga saavutada. Ajaline niitmispriirang viib heina kvaliteedi veelgi alla ja see piima tootmiseks ei kõlba. Lehmadele on vaja tegelikult väetatud kultuurheina. Heina ei kasutata isegi allapanuks, vaid pigem liiva või saepuru. Äärmisel juhul kasutatakse allapanuks põhku.

OTSUSED:

1. Keskkonnaamet paneme heinaveo aruande Alam-Pedja kodulehele ja saadame koostöökogule lingi.
2. Keskkonnaamet korraldab ornitoloogide ja maahooldajate kokkusaamise, et leppida kokku kus ja kuidas korraldada rohunepi mängualade kaitset (tarastamine, hilise karjatamise algus (peale maikuud) vms.)
3. Keskkonnaamet kutsub veel sellel aastal kokku koosoleku Keskkonnaameti, RMK, Keskkonnaministeeriumi, Maaeluministeeriumi, PRIA, KIKi ja Alam-Pedja hooldajate esindajatest. Hooldajad tutvustavad olukorda, teevad ettepanekud ja juhivad tähelepanu kitsaskohtadele, et jõuda parimate lahendusteni, mis aitavad kaasa püstitatud eesmärkide saavutamisele.
4. Keskkonnaamet teeb kirja põhja koostöökogule seoses jätkuva murega Palupõhja tee pärast.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kaili Viilma, Keskkonnaameti Lõuna regiooni looduskaitse juhtivspetsialist